

„Kako bi ne prenesel vsega, kar mi pošlje Bog?“ odgovoril je Klanar mirno. „V svoji previdnosti me je hotel skušati in vzel mi je vse, kar sem imel dragega in ljubega. A pustil mi je največji zaklad, ki odvaga stotero vso srečo in vsa bogastva, — pustil mi je dragocen biser, ki mi pomaga voljno in lahko prenašati vse težave. Zato se ne morem pritoževati in, dokler imam ta veliki zaklad, ne poznam nobene nesreče in nikakih nezdod.“

In marsikateri, ki ni bil zadovoljen s svojim stanjem in ki je tožil in jadikoval o vsaki priliki, zavidal je Klanarju njegovo srečo:

„Izgubil je ženo in sina in vse svoje premoženje, — in kljub temu je njegova duša vesela in zadovoljno njegovo srce...“

Dve leti po onem usodepolnem požaru je zatisnil Klanar svoje trudne oči in izdihnil udano dušo. Še na mrtvaškem odru je odseval mir z njegovega bledega, sesušenega obraza. Vsa vas ga je prišla kropit in marsikdo je opomnil:

„Sredi mej viharji in nesrečami je ostalo njegovo srce srečno in zadovoljno, — kajti njegova jedina last je bil dragocen biser...“

In ta biser je bila njegova udanost v voljo božjo. Kdor ima to, zanj ni ne nesreče, ne nezdod.

Odgovor.

(Mladostni spomini; spisal Ivo Trošt.)

Gospoda Antona tudi pomnim izza mladih let. Imenovali so ga navadno „veselega gospoda“; v šoli je pa zavladalo pravo veselje, ko se je bližala ura krščanskega nauka; vedeli smo namreč, da gospod Anton ne pride nikdar praznih žepov. Marsikako podobico hranimo njegovi učenci in učenke v spomin, a koliko spominov, podobnih laškimi figam, sladkim rožičem in svetlim novčičem, smo pa drugače pogubili in polizali, tega ne vem več.

Vendar bi ne bilo lepo, malički moji, ko bi bili ohranili izza onih srečnih časov od gospoda Antona samo papirnate spomine in pa one, katerih nismo pojedli, o, ne! Za danes vam povem samo gospoda kateheta čudne sanje in še težji odgovor, pozneje pride morda na vrsto še drugo o veselem gospodu Antonu.

V petek dopoldne je bilo, nekaj dni pred Božičem.

Prvo uro smo imeli krščanski nauk; zato je hotel drug drugega prekositi, da bi lepše in razločnejše odgovarjal gospodu katehetu. Smo se pa tudi lahko pripravili za tisto uro; zakaj prejšnji dan je bil četrtek, — toraj prost — v sredo popoldne smo pa spremili k večnemu počitku Severjevega Albina, zalega dečka, blizu najstarih let. Pred adventom se je bil prehladil na ledu; potem je pa hiral in slabel ter slednjič na smrtni postelji prejemši

prvo sveto obhajilo, ugasnil v naročju ljubljene mamice in žalujočega očeta. Silna žalost je zagospodarila v hiši. Albin je bil namreč jedini otrok, in radi so ga imeli, radi — morda še preveč.

V šoli je napredoval brez posebne sile in odlike; tudi doma se je učil, a najraje tedaj, ko se je bal očetove brezovke in mu mati niso smeli skrivaje dajati priboljškov. Pa hudoben ni bil, dasi mu je „veseli gospod“ rad očital, kako posnema malovrednega svetopisemskega hlapca, ki je zakopal svoj talent. Seveda smo zaslužili tako očitane tudi drugi; pa največ zato, ker smo v šoli bili premalo pazljivi, ob četrtkih in nedeljah popoldne smo se pa radi zamotili kjerkoli.

Vsako je hitel potem, da popravi vso zamudo tistih pet ali deset minut pred uro, pa navadno ni popravil ničesar: vsega hkrati ne more nihče pojediti, vsega ne naučiti.

Toda vselej tudi ni bilo tako.

Tisto dopoldne smo znali večinoma vsi in odmolivši tiho čakali, kdaj pokažemo svojo pridnost; gospod Anton sede pa za mizo ter zloži pred-se, kakor navadno, podobice in drugo drobnjavo ter nas gleda tako nekam posebno čudno, kakor gleda samo na prižnici.

„Danes, otroci, prej ko začnem nauk, hočem videti, kdo odgovori samo jedno vprašanje, ki ni težavno, a silno važno in resno.“

Niti jednega — psst! — ni bilo treba; kakor vzdani smo sedeli in vpirali oči vanj.

„Sinoči se mi je sanjalo, da sem prišel v šolo, pa dobil vse klopi prazne; le Severjev Albin je sedel na svojem prostoru, zdrav in vesel, kakor še živ, a oblečen, z molkom in križem v rokah, kakor na mrtvaškem odru. Milo me je gledal in čakal, da ga vprašam. Ali dasi v sanjah, sem vedel, da je umrl; zatorej se nisem mogel takoj domisliti, kaj sem razlagal iz katekizma.

No, kaj bi ga pa vi vprašali, če bi se vam tako zgodilo?“

— Jaz bi zbežal — se oglasi moj sosed, Mihčev Jožek.

Malone vsi drugi smo dvignili roke:

— Kam je prišel? Kje je sedaj?

Da; tudi jaz sem ga vprašal, in odgovoril mi je z rajsko milim nasmehom, podobnim onemu po sv. obhajilu, da je v srečnem, srečnem kraju. Iz tega bi že sicer moral vedeti, kako je bilo ž njim na sodbi.

— Nisem bil sam, je rekel. — Veliko ljudij je šlo ven in notri; le otroci moje vrste so dajali odgovor z menoj.

„Težak odgovor, kaj, Albin?“

— Težak, da! — mi je pritrdil in mračno pogledal po sobi.

— A najtežje je bilo ... — „No, pa uganite; meni je povedal Albin najtežji odgovor. Kdor ugane, dobi vse to-le.“ — Veseli gospod je pokazal skladnico podobic, nekaj orehov, fig in dva novca.

„Radoveden sem, kdo bo tako srečen.“

Začeli smo ugibati vsi vprek. Grehi, mali in veliki, kolikor jih vzmore pokazati „Kratki katekizem“ so se vrstili kakor ljudje v cerkvi pri „ofru“, pa nismo uganili. Gospod katehet je gledal zmirom bolj čudno.

„Torej ne dobim odgovora! E, znan vam je, pa se ga ne spomnite. Čujte! To je odgovor za oni čas v šoli, ko morajo drugi čakati, da ponavlja tvoj učitelj s teboj ono, kar si zamudil vsled nepazljivosti, vsled nemarnosti ali nagajivosti... Kdaj povrneš součencem one trenotke? Koliko lepega in koristnega bi se lahko naučili v tem času? Kdo vê, kaj bi jim vse koristilo? Toda ura zamujena, ne vrne se nobena.

Ko mi je Albin to razložil, je zginil, ne vem, kam; jaz sem se pa zbudil.“

Nihče se ni ganil; molk kakor sto metrov pod zemljo. Gospod Anton se odkašlja in se ozre po nas smehljaje:

„Ali mislite, da je to res?“

— Res, res! je zašepetala vsa šola, a tiho, boječe...

„Saj sem vam povedal prej, da sem tako sanjal.“

Še si nismo upali pogledati drug drugega. Veseli gospod je stvar pojasnil dalje:

„Upajmo, da je Albin res v srečnem kraju, saj je prejemši sv. zakramente prejel tudi milost božjo; mi vsi smo molili zanj, roditelji in znanci ga niso zabili. Skupno hočemo še danes moliti za njegovo dušo; tako mu ohranimo najlepši spomin; jaz pa želim, da ta spomin koristi vam vsem že na tem svetu. Kdor misli, da bi lahko dal odgovor za čas, po nepotrebnem izgubljen v šoli, dvigni roko!“

Mislite, da se je kdo ganil! Kakor vzdani smo obsedeli.

„Hranite umrlemu součencu blag spomin, hranite pa tudi spomin na najtežji odgovor pri sodbi. Boste, kaj?“

Obljubili smo soglasno in zdahnili svobodno vsi hkrati.

Veseli gospod je začel izpraševati; o, kako smo znali! In kakor ta dan, je zmanjkalo gospodu Antonu še čestokrat pozneje darov, s katerimi je obdarjal svoje marljive učence; zakaj doma je bilo treba samo še prebrati, ker v šoli smo pazili in poslušali, da je bilo veselje.

Pomagale so gospoda kateheta sanje.

M i s e l.

Visoko ptice leté
Čez strme goré,
Globoke vodé.
Kaj jim višine, doline,
Kaj jim morske globine?
O krajih sanjajo,

Kjer rože poganjajo
Po zimi.
Leté, hité!
Hiti za njimi
Moje oko, moje srce,
O prazne želje!

Stanko pl. Orlovič.

